

- забезпечення необмеженої кількості виконання завдань різного типу і здійснення зворотного зв'язку;
- організації колективної роботи учнів для виконання певних навчальних завдань;
- трансформації стилю навчання – від накопичувального до навчання умінь здобувати знання, опрацьовувати та використовувати інформацію [1, с. 115].

### **Література:**

1. Назаренко А.Л. К вопросу об информатизации лингвистического образования. *Вестник Московского университета. Серия 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2010. № 1. С. 114 – 120.
2. Розина И.Н. Педагогическая компьютерно-опосредованная коммуникация. Теория и практика / И.Н. Розина. М. : Логос, 2005. 460 с.
3. Трепак Я.В. Основные характеристики электронной коммуникации / Я.В. Трепак // Вестник МГОУ. Серия «Лингвистика». 2011. № 3. С. 83 – 89.
4. Oxford Advanced Learner's Dictionary. New 8<sup>th</sup> Edition. Oxford : Oxford University Press, 2010. 1796 p.

## **КОУЧИНГ-ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗВО**

**Стрельбицька С. М.**

*викладач кафедри психології*

*Одеський національний медичний університет*

*м. Одеса, Україна*

Головною метою вищої освіти України є підготовка висококваліфікованих фахівців відповідного рівня й профілю, конкурентоздатних на ринку праці, компетентних, відповідальних, які вільно володіють своєю професією та орієнтованих в суміжних напрямках діяльності, здатних до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готових до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності. Становлення майбутніх професіоналів починається зі студентської лави, через розвиток особистісного потенціалу – загальних і спеціальних здібностей, базових знань, умінь і навичок, мотивації досягнень, спрямованості на саморозвиток, адекватної самооцінки. У зв'язку з цим при підготовці майбутніх соціальних працівників на перший план виступають сформовані у ЗВО базові компетентності, які включають володіння прийомами особистісного самовираження та саморозвитку. Підготовка та навчання таких професіоналів вимагає розробки й використання інноваційних технологій до організації навчального процесу у ЗВО. Однією з таких інноваційних технологій формування базових компетентностей майбу-

тніх соціальних працівників, вважаємо коучинг, використання якого у педагогічному процесі ЗВО все більше набуває актуальності й значущості.

Контент-аналіз наукової літератури показав, що коучинг відносно нове поняття, дослідженням якого займалися видатні теоретики та практики: М. Аткинсон, У. Голві, А. Грант, К. Грифітс, Е. Парслоу, К. Дуглас, Дж. Уїтмор, Ю. Одегов, П. Безручко, Т. Борова, Н. Зирянова та інші. Науковці розглядали технологію коучингу як ефективний чинник розкриття потенціалу особистості майбутнього фахівця. На їх думку, коучингу притаманне максимально швидке досягнення мети шляхом активізації необхідних здібностей та вдосконалення нових навичок майбутніх фахівців.

У. Голви, початковий ідеолог поняття коучингу, визначив сутність коучингу, як розкриття потенціалу людини з метою максимального підвищення її ефективності. Коучинг не вчить, а допомагає вчитися [1, с. 17]. Схожу позицію має А. Лейджес, який зазначає, що коучинг більше допомагає майбутньому фахівцю вчитися ніж навчає, а основною ідеєю коучингу – допомогти особистості розвивати компетентності та усунути існуючі обмеження для досягнення значущих для неї цілей у професійній і особистій сферах життя. М. Дауні, стверджує, що коучинг – це мистецтво сприяти інтенсивності та якості роботи, навчанню й розвитку іншої людини [5, с. 227].

Цікавою є думка Ю. Одегова, який визначає коучинг, як систематизований процес послідовного неперервного розширення знань, оволодіння новими професійними вміннями, навичками, способами робочої та індивідуальної поведінки майбутнього фахівця завдяки розкриттю та максимізації його потенціалу, розвитку компетенції та управління знаннями [6, с. 270]. Зокрема, на думку С. Романової, саме розкриття особливостей студента та його індивідуальних можливостей, має стати ознакою адаптації вищої школи до нових соціальних та економічних умов. Навчальна діяльність сучасного викладача повинна бути спрямована на створення таких педагогічних умов, за яких студенти б сприймали знання активно, формуючи тим самим в собі навички самоосвіти, необхідні конкурентоспроможному, кваліфікованому фахівцю сьогодення [4, с. 83].

Не применшуючи значення наукового доробку наведених вище авторів, треба констатувати, що впровадження коучинг-технології в системі вищої освіти України є поки що недостатньо вивченою проблемою. Зокрема, поза увагою вчених залишилася проблема формування базових компетентностей майбутніх соціальних працівників за допомогою коучингу.

Слід підкреслити, що коучинг за своїми цілями, схожий із акмеологічним підходом, а саме, наявністю інтенції на досягнення майбутніми соціальними працівниками максимальної успішності в професійній діяльності й тим, що він опирається на гуманістичні принципи філософії, психології, педагогіки, акмеології й менеджменту та спрямований передусім на покращення життя людей у професійній і особистісній сферах. Наприклад, такі принципи, як переконаність в наявності у будь-якої людини здібностей і ресурсів для досяг-

нення успіху; прагнення максимально врахувати унікальність людини і неповторність її ситуації розвитку; опора на розгляд людини в цілісній єдності всіх її життєвих сфер і проявів активності [3, с. 18].

В системі професійної освіти, коучинг-технологія включає тренінгові вправи, що навчають новим способам мислення й поведінки та можуть бути успішними тільки в процесі взаємодії зі студентами [5, с. 229]. Зазначимо, що використання коучингу може продуктивно реалізовуватись в різноманітних системах взаємодії, зокрема «викладач-студент», «студент-студент» і слугувати кращому досягненню визначених педагогічних цілей. Більш того, взаємодія має проходити таким чином, щоб сприяти зростанню й розвитку майбутніх соціальних працівників, спираючись при цьому, на їх потенціал, таланти та сили.

Взаємодія відбувається як у формі індивідуальних бесід, так і у формі проведення навчальних занять з використанням специфічних інструментів коучингу. Базовим інструментом коучингу є питання. Основною метою коучингових питань є сприяння студентові в більш глибокому й всебічному вивченні проблемної ситуації. Етапи вирішення проблемної ситуації (проблеми) з використанням елементів коучингу в навчальному процесі можуть виглядати наступним чином: 1) встановлення партнерських взаємовідносин між викладачем і студентом; 2) спільне визначення завдань для досягнення конкретної мети; 3) дослідження поточної ситуації (проблеми); 4) визначення внутрішніх і зовнішніх перешкод на шляху до результату; 5) вироблення та аналіз можливостей для подолання труднощів у вирішенні проблеми; 6) вибір конкретного варіанту дій і складання плану дій; 7) домовленість про те, що конкретно повинно бути зроблено та до якого терміну.

Як бачимо, коучинг-технологія дозволяє виробити у майбутніх соціальних працівників навички самоврядування, управління своїми емоціями у різних обставинах в процесі професійної діяльності; сприяє розвитку психологічної стабільності й захищеності у них для виконання професійних обов'язків; більш повно засвоювати рекомендації для збереження емоційно-психологічної стійкості необхідної в проблемно-ситуативних обставинах.

Коучинг-технологія застосовується викладачем для формування базових компетентностей майбутніх соціальних працівників у ЗВО, саме в процесі викладання фахових дисциплін на семінарських заняттях і має на меті стимулювання самостійного пізнавального пошуку, прийняття рішень, розвиток незалежності, усвідомленості, відповідальності та впевненості у власних можливостях, готовності та здатності до професійної діяльності. Здобувши уміння та досвід вирішення проблемних ситуацій, студенти набувають базових компетентностей, які будуть застосовувати в майбутній професійній діяльності. Проявом базових компетентностей майбутніх соціальних працівників є такі особистісні та професійно-важливі якості як наполегливість, відповідальність, цілеспрямованість, пізнавальна активність, ініціативність, самостійність, самоорганізація, самоконтроль, самопрезентація, креативність, толерантність, здатність та готовність до рефлексії та інші, що дозволять їм в професійній

діяльності стати успішними конкурентоспроможними фахівцями-професіоналами.

Майбутній соціальний працівник зі сформованими базовими компетентностями в процесі фахової підготовки, здатний планувати професійну діяльність, контролювати й регулювати її, самостійно приймати та знаходити нестандартні рішення, гнучко мислити, вміти бачити проблему. Базові компетентності орієнтуються на оволодіння здатністю та готовністю самостійно здобувати та використовувати нові знання та вміння, розвивати ресурси успіху мотивації та самомотивації, впевненість в собі і оптимізм, прагнення до високої якості своєї роботи.

Підсумовуючи зазначимо, що коучинг можна вважати, як технологію розкриття потенціалу студента для максимізації особистісної продуктивності та підвищення його ефективності в майбутній професійній діяльності. Коучинг-технологія сприяє майбутнім соціальним працівникам в пошуку способів, методів та прийомів вирішення різних ситуацій за допомогою реалізації своїх власних здібностей і можливостей.

Перспектива подальших досліджень полягає в усвідомленні та вивченні феномену коучингу, як такого, що формує суб'єкта, здатного та готового рефлексувати та використовувати свій інтелектуальний та особистісний потенціал самостійно.

### Література:

1. Голви У. Т. Работа как внутренняя игра: Фокус, обучение, удовольствие и мобильность на рабочем месте. Москва, «Альпина Бизнес Букс», 2005. 252 с.
2. Дауни М. Эффективный коучинг: Уроки коуча коучей. Москва, Добрая книга, 2008. 288 с.
3. Парслоу Э., Рэй М. Коучинг в обучении: практические методы и техники. Санкт-Петербург, Питер, 2003. 204 с.
4. Романова С.М. Коучінг як нова технологія в професійній освіті. Вісник Національного авіаційного університету. Серія Педагогіка. Психологія. 2010. Вип. 3. С. 83-86.
5. Трушевская А.А. Развитие технологий коучинга в образовательном пространстве вуза. Проблемы современной экономики. 2013. Вып. 1 (45). С. 227-231.
6. Фелькер Е.В., Бароян М.А., Хамитова А.Г., Игнатенко В.Н. Коучинговые технологии в образовательном процессе. Международный журнал экспериментального образования. 2016. № 6-2. С. 270-271.